

Prof. dr hab. Krzysztof Wieczorek
Instytut Filozofii Uniwersytetu Śląskiego

Dziekanat
Wydziału Filozofii i Socjologii
wpłynęło dn. 11.01.2019 r.
podpisEB.....

Recenzja naukowa w postępowaniu habilitacyjnym dr Anny Kamińskiej-Malandain

Doktor Anna Kamińska jako kandydatka do stopnia naukowego doktora habilitowanego złożyła dokumentację, w której przedstawiła swoją sylwetkę badawczą oraz dorobek naukowy. W jego ramach wskazała dziewięć pozycji, które uważa za swe główne osiągnięcie. Będą one przedmiotem bardziej szczegółowej oceny w dalszej części niniejszej recenzji. Chciałbym jednak rozpocząć od krótkiej rekapitulacji dotychczasowej działalności naukowo-badawczej, konferencyjnej i dydaktyczno-organizacyjnej kandydatki. Przedstawia się ona następująco: studia magisterskie z filozofii ukończyła w 2002 r. na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, broniąc pracę napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Jadwigi Mizińskiej. Do 2008 r. była doktorantką na tej samej uczelni. W roku 2008 uzyskała stopień naukowy doktora na podstawie rozprawy poświęconej zestawieniu postaci Emmanuela Levinasa i Janusza Korczaka; promotorem ponownie była prof. J. Mizińska (praca ukazała się drukiem pt. *Wrażliwość a podmiotowość. Teoria Emmanuela Levinasa i praktyka Janusza Korczaka*, Kraków 2012). Po uzyskaniu stopnia doktora rozpoczęła pracę jako wykładowca filozofii, etyki i estetyki w ramach godzin zleconych na kilku wydziałach Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach oraz w paru innych placówkach.

Taka sytuacja zawodowa nie stwarza korzystnych warunków do dalszego rozwoju naukowego, w szczególności stwarza poważne bariery dla uczestnictwa w międzynarodowym, a także krajowym życiu naukowym. Skutki owych ograniczeń są wyraźnie widoczne w zestawieniu dorobku i aktywności naukowej kandydatki.

W latach 2004 i 2005 dr Kamińska uczestniczyła w dwóch programach edukacyjnych w Izraelu (w Tel Awiwie i w Kiryat-Motzkin koło Hajfy); wygłosiła tam jeden referat w języku polskim. Oprócz tego nie brała udziału w międzynarodowym życiu naukowym. Jej aktywność konferencyjna ogranicza się do uczestnictwa z referatami w 30 konferencjach, sesjach popularno-naukowych, warsztatach i zebraniach towarzystw naukowych. Pięć z nich miało charakter konferencji międzynarodowych, odbywających się w różnych ośrodkach w Polsce, osiem były to konferencje ogólnopolskie, pozostałe spotkania miały zasięg regionalny.

W swym dorobku publikacyjnym z czasu po uzyskaniu stopnia doktora kandydatka wymienia trzy monografie autorskie (wydane w krakowskim Instytucie Wydawniczym Maximum, działającym przy Centrum Kultury, Biznesu i Edukacji; ich recenzentami wydawniczymi są

kolejno: prof. dr hab. Józef Lipiec, prof. dr hab. Stefan Symotiuł i prof. dr hab. Jacek Migasiński) oraz 24 artykuły naukowe i rozdziały w monografiach (dokładniej rzecz ujmując, siedem spośród tych tekstów zostało opublikowanych w czasopiśmie: „Zagadnienia Naukoznawstwa”, „Colloquia Communia”, „Annales UMCS”, „Filo-Sofija” i „Chorzowskie Studia Polityczne”; pozostałe w pracach zbiorowych, liczących najczęściej kilkunatu współautorów). Do tej liczby można jeszcze dodać sześć recenzji i sprawozdań oraz tłumaczenia i teksty popularnonaukowe.

Zwraca uwagę fakt całkowitej izolacji działalności dr Kamińskiej od kontaktów międzynarodowych: ani jednej publikacji zagranicznej, ani jednego referatu wygłoszonego poza Polską (z wyjątkiem wystąpienia w Instytucie Polskim w Tel Awiwie w 2004 r.), niemal całkowity brak publikacji w językach obcych. Charakterystyczną cechą piśmiennictwa dr Kamińskiej jest także minimalny udział źródeł niepolskojęzycznych w bibliografiach jej książek i artykułów. Nawet pisząc obszerne opracowania na temat myśli Levinasa i Bachelarda, autorka korzystała w zasadzie wyłącznie ze źródeł tłumaczonych na język polski oraz z opracowań rodzimych autorów. O całym dorobku i sylwetce naukowej kandydatki można więc powiedzieć, że ma charakter jednoznacznie lokalny i nie istnieje w światowym ani europejskim, a w bardzo skromnym stopniu również w ogólnopolskim obiegu współczesnych idei filozoficznych.

Główne osiągnięcie naukowe to – wedle propozycji samej autorki – monografia pt. *Zobojętnienie. Filozoficzne aspekty współczesnej alienacji człowieka*, Kraków 2018, oraz cykl ośmiu artykułów, składających się łącznie na prezentację najważniejszych wątków tematycznych, których opracowanie i prezentacja miałyby być podstawą do ubiegania się o awans naukowy. W autoprezentacji autorka deklaruje, iż jest to cykl monotematyczny, zgrupowany „wokół Levinasowskiej filozofii wrażliwości” (która skądinąd stanowiła jeden z wiodących problemów w rozprawie doktorskiej).

Wbrew owej deklaracji, trudno uznać zgłoszony cykl tekstów za spójną całość. Poszczególne opracowania powstawały albo z okazji udziału w konferencjach naukowych, albo w wyniku zaproszenia do wspólnego namysłu nad problematyką związaną z określonym wydarzeniem, jak np. Rok Janusza Korczaka, ogłoszony w 2012 z inicjatywy Rzecznika Praw Dziecka, nie zaś w rezultacie konsekwentnej i planowej realizacji koherentnego programu badawczego. Stąd zapewne bierze się dość duży rozrzut tematów – by wymienić następujące: wrażliwość, czas, sprawiedliwość, godność człowieka w obliczu dehumanizacji, mowa nienawiści, idee pedagogiczne Janusza Korczaka.

Z formalno-redakcyjnego punktu widzenia warto odnotować, że poza jednym wyjątkiem (artykuł zamieszczony w czasopiśmie „Annales UMCS” w 2010 r.) wszystkie pozostałe teksty, składające się na „główne osiągnięcie naukowe”, są to rozdziały w monografiach wieloautorskich nie będących publikacjami z dziedziny filozofii, tylko pracami zbiorowymi poświęconymi

rozpatrzeniu wybranych problemów etycznych bądź społeczno-kulturowych z różnych perspektyw, niekoniecznie naukowych. Również kilku spośród tekstów dr Kamińskiej nie da się (nawet przy najlepszej woli) uznać za studia z dziedziny filozofii; są to raczej szkice lub eseje popularno-naukowe. Dotyczy to zwłaszcza dwóch prac: *Korczak as a Thinker* (2014) oraz *Korczakowski dialog z dzieckiem – inspiracje filozoficzne* (2013).

Objętość poszczególnych elementów cyklu waha się od 9 do 22 stron. Niektóre z prac zbiorowych, w których ukazały się teksty dr Kamińskiej, są w rzeczywistości materiałami pokonferencyjnymi. Wydawcami poszczególnych pozycji są: Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau, Biuro Rzecznika Praw Dziecka, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie oraz Instytut Filozofii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Narzuca się zatem oczywisty wniosek, iż spośród ośmiu zgłoszonych do oceny artykułów jedynie dwa mieszczą się w (szeroko pojętym) głównym nurcie polskich debat filozoficznych – mowa o artykule w czasopiśmie filozoficznym UMCS oraz o tekście zamieszczonym w książce *Aporie czasu*, Poznań 2011. Pozostałe opracowania to teksty okazjonalne, nie funkcjonujące w jakikolwiek sposób w krajowym obiegu idei filozoficznych.

Krótką charakterystyka poszczególnych tekstów z cyklu „wokół Levinasowskiej filozofii wrażliwości”.

1. *Wrażliwość jako źródło rozumu filozoficznego*, 2010.

Tekst (jeden z najkrótszych w całym zestawie, liczący osiem stron druku) jest nie tyle analizą konkretnego problemu filozoficznego, lecz raczej esejem wyrażającym stosunek autorki do filozofii jako specyficznego rodzaju praktyki intelektualnej. Przywołane cytaty z kilkunastu myślicieli służą jako argumenty na poparcie głównej tezy artykułu, głoszącej, że filozofia to coś więcej niż czysto racjonalne rozumowanie i wnioskowanie. Poza sprawną konstrukcją i (ograniczoną do pewnego kręgu lektur) erudycją trudno dopatrzeć się w tekście wartości, które mogłyby uzasadnić tezę o dokonaniu przez autorkę znaczącego wkładu w rozwój dyscypliny badawczej.

2. *Czas jako wymiar nadziei, czyli o dialogiczności czasu według Levinasa*, 2011.

Dwudziestodwustronicowy tekst można uznać za najlepszy w całym korpusie. Podejmuje systematyczną analizę problemu ujęcia czasu w myśli Levinasa; jest to jeden z najbardziej interesujących problemów interpretacyjnych, związanych z filozofią autora *Le temps et l'Autre*. Autorka podejmuje i rozpatruje kolejno kilka wątków interpretacyjnych, składających się na w miarę samodzielną próbę ujęcia tematyki czasu dialogicznego i transchronicznego u Levinasa. Szkoda tylko, że w swych analizach autorka w ogóle nie sięgnęła do tekstów omawiających tę problematykę – a jest ich mnóstwo w światowej literaturze przedmiotu (by wymienić choćby klasyczną monografię Ludwiga Wenzlera *Das Antlitz, die Spur, die Zeit. Zeitlichkeit als Struktur*

des denkform des religiöses Verhältnisses nach Emmanuel Levinas, Freiburg 1987). Tekst wiele zyskałby na jakości, gdyby autorka podjęła w nim krytyczny dialog z tymi, którzy przed nią ów problem wszechstronnie zbadali.

3. *Dwa oblicza sprawiedliwości w Levinasowskiej filozofii „po Auschwitz”*, 2012.

Tekst zamieszczony w monografii *Auschwitz a zbrodnie ludobójstwa XX wieku* zawiera rzetelną i kompetentną analizę tytułowego problemu. Elementem pozytywnie wyróżniającym pracę jest solidny aparat krytyczny i uwzględnienie bogatej palety stanowisk krytyczno-analitycznych. Szkoda tylko, że prace niemal wszystkich (z wyjątkiem dwóch) uwzględnionych w cytatach autorów pochodzą z jednej książki, zbierającej skądinąd znakomite studia myśli Levinasa (chodzi o tom *Emmanuel Levinas: filozofia, teologia, polityka*, red. A. Lipszyc, Warszawa 2006).

4. *Primo Levi: jak ocalić godność ludzką w otchłani dehumanizacji*, 2012.

Tekst został skonstruowany w ten sposób, że świadectwo obozowych przeżyć Primo Leviego stało się dla autorki punktem wyjścia dla „kilku filozoficznych refleksji” na temat: jednostka ludzka wobec zbrodni. W interesujący sposób łączy parę ważnych dla tematu spostrzeżeń, między innymi: zróżnicowanie poziomów i form przejawiania się zła w świecie, nieporównywalność i niewyrażalność indywidualnych doświadczeń więźniów obozów koncentracyjnych, rozróżnienia pomiędzy kategoriami: inny – obcy – wróg (z powołaniem się na poglądy Sartre'a i Finkelrauta), potrzeba precyzyjnego wskazywania sprawców zła, by uniknąć tendencji do myślenia w kategoriach zbiorowej odpowiedzialności, potrzeba indywidualnego podejścia zarówno do sprawców, jak do ofiar zła, rola wstydu w kształtowaniu sumienia i poczucia winy i inne. Tekst bogaty w ważkie treści, lecz bardziej o charakterze sprawozdawco-opisowym niż wyrażający oryginalne odkrycia i przemyślenia autorki.

5. *Zła nienawiść a nienawiść do zła*, 2013.

U podstaw tekstu leży oryginalny zamysł kompozycyjny, polegający na rozróżnieniu dwóch kontrastowo zwaloryzowanych postaw: z jednej strony „zła nienawiść”, czyli moralnie naganne podsycanie w duszy niszczącego poczucia nienawiści do krzywdziciela, z drugiej strony „nienawiść do zła”, czyli „nienawiść do zachowań, przekonań i postaw”, rodząca się z „nieobojętności na krzywdę innych”. Rozróżnienie to przypomina znane z teologii moralnej odseparowanie negatywnego stosunku do grzechu (czynu) od pełnego miłosierdzia i gotowego do wybaczenia stosunku do grzesznika (osoby). Problem przebaczenia zresztą pojawia się również w omawianym tekście, zajmując w nim niemało miejsca. Trzeba stwierdzić, iż jest to sprawnie napisana rozprawka z dziedziny etyki praktycznej, gdzie autorka dokonuje precyzyjnych i wyraźnych dystynkcji pojęciowych oraz przekonująco argumentuje na rzecz stosowanych przez siebie kryteriów wartościowania ludzkich postaw wobec zła. Z drugiej strony jednak nie udało mi się odnaleźć w tekście *stricte* autorskiego wywodu, zawierającego odkrywcze myśli czy

nowatorskie rozwiązania prezentowanej problematyki.

6. *Korczakowski dialog z dzieckiem – inspiracje filozoficzne*, 2013.

Tekst bardzo wartościowy dla laików, niemających na co dzień styczności z filozofią. W przystępny i popularny sposób przybliża najważniejsze idee filozofii dialogu Martina Bubera i Emmanuela Levinasa oraz przedstawia szereg ważkich argumentów na rzecz tezy, że koncepcje i działania pedagogiczne Korczaka są głęboko przesiąknięte dialogicznymi ideami. Uważam przedstawione opracowanie za świetną robotę popularyzatorską, uwrażliwiającą zwłaszcza środowisko pedagogiczne na istotne walory myśli dialogicznej w filozofii współczesnej.

7. *Korczak as a Thinker*, 2014.

Autorka przedstawia życie i pracę wychowawczą Korczaka jako „ucieleśnioną filozofię”, odwołując się do idei nierozzerwalnej więzi między filozofią a życiem (H. Bergson, P. Hadot). Argumenty na rzecz owej koronnej tezy czerpie zarówno z dzieł pisanych Janusza Korczaka, jak też na podstawie przykładów z jego działalności organizacyjnej oraz praktyki pedagogicznej. Podkreśla nowatorskie podejście wybitnego pedagoga do problemu dziecka – jego statusu ontologicznego, pozycji w systemie społecznym oraz jego przyrodzonych i należnych mu praw. Zastanawia się nad możliwością rekonstrukcji Korczakowskiej aksjologii, przypisując mu postawę bliską z jednej strony epikurejskiej pochwalie radości i przyjemności życia, z drugiej – Levinasowskiej idei delektowania się (*jouissance*) tym, co życie przynosi. Stawia też inne ważne pytania: np. o heroizm postawy życiowej Korczaka, o etyczne racje jego samotności z wyboru, o nieortodoksyjną religijność i sotsunek do Boga. Tekst ma głęboką wymowę humanistyczną; może służyć jako kompetentne przybliżenie złożonych problemów moralnych w życiu Starego Doktora, a zarazem jako praktyczna ilustracja głoszonych w pierwszej połowie XX wieku postulatów życia głęboko przenikniętego filozofią.

8. *Dzieło pedagogiczne Janusza Korczaka jako przykład Levinasowskiej wrażliwości na Innego*, 2014.

Tekst to jeden z 28 rozdziałów pracy zbiorowej, poświęconej życiu i dziełu Janusza Korczaka, wydanej najprawdopodobniej jako pokłosie spotkań i dyskusji zorganizowanych w ramach obchodów Roku Janusza Korczaka. Rozprawka Anny Kamińskiej zamyka część drugą tomu (spośród pięciu części), zatytułowaną *Idee Janusza Korczaka – paralele i odniesienia w międzynarodowej refleksji i dorobku pedagogicznym*. Po raz kolejny, podobnie jak w kilku wcześniejszych swoich publikacjach (przede wszystkim w pracy doktorskiej) autorka podejmuje tu temat zbliżeń i paralel między dialogicznie zorientowaną etyką Levinasa a praktycznym aspektem podejścia do dziecka w działalności wychowawczej Korczaka. Trudno się tu dopatrzeć istotnie nowych elementów w porównaniu z tym, co już zawarła autorka w swych wcześniejszych publikacjach poświęconych tej tematyce.

Ostatnim elementem dorobku, zgłoszonym do oceny pod kątem awansu naukowego, jest wydana w 2018 r. w krakowskim Instytucie Wydawniczym „Maximum” monografia autorska pt. *Zobojętnienie. Filozoficzne aspekty współczesnej alienacji człowieka*. W przeciwieństwie do wcześniej omawianych, rozproszonych tekstów, książka ta jest owocem szeroko zakrojonego projektu badawczego, dotyczącego bezspornie ważnego problemu niektórych współczesnych form kultury posthumanistycznej. Autorka prezentuje podejście krytyczne do opisywanych i analizowanych zjawisk, mieszcząc się w horyzoncie badawczym gdzieś pomiędzy etyką a antropologią filozoficzną, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki filozofii kultury. Tytułowy problem alienacji współczesnego człowieka został przedstawiony całościowo i wielostronnie; omówiono poszczególne formy i poziomy alienacji. Dość różnorodna jest też baza źródłowa: autorka sięga zarówno do starszych, jak i do bardziej współczesnych autorów – filozofów, socjologów i pedagogów, także zresztą publicystów, począwszy od Nietzschego i Marksa, poprzez Levinasa i przedstawicieli szkoły frankfurckiej aż po Žižka, Baudrillarda czy Natashę Walter. Prowadząc wywód krytyczno-polemiczny, autorka nie ucieka w niedopowiedzenia i wieloznaczności (cechy typowe i trudne do uniknięcia u myślicieli, którzy mierzą się z meandrami kultury ponowoczesnej), tylko jasno i przekonująco prezentuje własne stanowisko wobec prezentowanej problematyki.

Autorka rozpoczyna swój wywód od postawienia klasycznego pytania, co jest początkiem i źródłem filozofii (na pytanie to w oryginalny sposób odpowiadał między innymi Levinas) oraz proponuje, by odpowiedzi szukać w sferze odczuwania, wrażliwości, psychologicznej głębi. Wysuwa także interesującą sugestię, że filozoficzne opracowanie problemu wrażliwości mogłoby być narzędziem w walce z duchowymi zagrożeniami ponowoczesności, oraz szkicuje drogi wiodące ku rozwinięciu świadomości owego problemu od strony epistemologicznej, ontologicznej, estetycznej i antropologicznej.

W dalszych rozważaniach pojawia się kategoria zobojętnienia jako opozycyjna wobec wrażliwości: zanik wrażliwości, charakterystyczny dla czasów nam współczesnych, powoduje rosnące zobojętnienie przejawiające się w coraz to nowych formach życia codziennego. We wprowadzeniu do książki autorka podejmuje się obrony tezy o istnieniu możliwości wyboru kulturowego między posthumanistycznym neobarbarzyństwem a odrodzeniem postaw humanistycznych. Wybór taki wymaga jednak pogłębionego zrozumienia sytuacji egzystencjalnej współczesnego człowieka – ze szczególnym uwzględnieniem wymiaru wrażliwości bądź jego braku. Kolejne rozdziały książki pełnią funkcję przewodnika po poszczególnych obszarach, formach i wymiarach egzystencji, gdzie zaznaczają się destruktywne wpływy utraty wrażliwości. Obszarów takich wyróżniono sześć: zmysłowość i przeżycia estetyczne, erotyzm i kultura pożycia seksualnego, konsumpcjonizm i fetyszyzm towarowy, postępująca utrata świadomości etycznej

powinności, wynaturzone formy organizacji życia społecznego ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska prekariatu oraz powszechna ucieczka od racjonalnego modelu rozwiązywania życiowych problemów.

Sposób opracowania i zaprezentowania poszczególnych tematów dowodzi zadowalającego opanowania warsztatu badawczego w zakresie filozofii kultury oraz merytorycznej orientacji w temacie. Baza źródłowa książki nie jest nadmiernie zawężona. Dużym walorem pracy jest piękny, bogaty i cechujący się wysoką kulturą język wypowiedzi oraz klarownie prowadzony wywód, w którym czytelnik prezentuje się własne stanowisko autorki.

Uwagi końcowe.

Całościowy profil sylwetki naukowej oraz zintegrowanego projektu filozoficznego dr Anny Kamińskiej zaczyna się wyłaniać dopiero w rezultacie analizy treści i problematyki wszystkich pozycji z jej dorobku twórczego. Tym, co zwraca uwagę czytelnika przy tego rodzaju analizie, jest wielokrotne powracanie i powtarzanie kilku stałych motywów myślowych, nawiązywanie w kolejnych publikacjach do zawartości poprzednich, a nawet umieszczanie w książkach zmodyfikowanych wersji wcześniej opublikowanych artykułów (zob. notę bibliograficzną w monografii *Zobojętnienie*, s. 241). Taki styl uprawiania pracy badawczej nie najlepiej świadczy o autorce; jednak z punktu widzenia osoby sporządzającej krytyczną ocenę dorobku ma tę zaletę, że pozwala wydobyć z całości dorobku kluczowe wątki i lepiej zorientować się w preferencjach badawczych, a także zrekonstruować fundamentalne założenia. Okazuje się, że rekonstrukcja zasadniczych frontów aktywności twórczej kandydatki zasadniczo pokrywa się z jej autoprezentacją, dokonaną we wstępie do książki *Zobojętnienie*.

Przyglądając się zrekonstruowanej sylwetce naukowej badaczki można w końcowym rezultacie dostrzec u niej dość spójny, krok po kroku realizowany plan rozwoju myśli. Rozpoczyna się on – gdyby przedstawić go w skróconym zarysie – od postawienia fundamentalnego pytania o początek i źródło filozofii („Co nas motywuje do myślenia filozoficznego? Co powoduje, że podejmujemy trud myślenia?”, s. 15). Z tego punktu wyjścia wiedzie droga poprzez ukształtowanie silnego przekonania o fundamentalnej i niezbywalnej roli odczuć, intuicji i wrażliwości – wielorako ukierunkowanej, m. in. epistemologicznie i etycznie – w zgłębianiu wszelkiej problematyki filozoficznej (zob. artykuł *Wrażliwość jako źródło rozumu filozoficznego*, 2010) do kolejnych prób prezentacji konkretnych wyników myślenia zorientowanego na konsekwentne doprecyzowywanie coraz to nowych form, warstw i aspektów wrażliwości. Rozważanie to przebiega równolegle dwoma nurtami: pierwszy skoncentrowany jest na ukazaniu, jakie pozytywne rezultaty może przynieść rozwijanie i doskonalenie postawy wrażliwości w filozofii i w praktyce życiowej; drugi, obszernie rozwinięty i omówiony w monografii *Zobojętnienie*, wskazuje na liczne

niebezpieczeństwa i zagrożenia związane z powszechną utratą wrażliwości i zastępującym ją często zubożeniem.

Dodatkowo wymaga odnotowania jeszcze jeden wątek myślowy, trwale obecny w twórczości dr Kamińskiej, związany z tropieniem śladów inspiracji filozoficznych w teorii i praktyce wychowawczej, szczególnie w horyzoncie pedagogicznym wytyczonym przez nawiązania do myśli i dzieła Janusza Korczaka. W tym obszarze kandydatce udało się dostrzec i wskazać kilka ważnych problemów, zasługujących na pogłębione zbadanie.

Konkluzja.

Jako recenzent stoję przed trudnym zadaniem wyważenia pozytywnych i negatywnych stron dorobku naukowego pani doktor Anny Kamińskiej. Wypada stwierdzić, że brak jest jednoznacznych, mocnych i zdecydowanie rozstrzygających argumentów na rzecz tezy, iż w jej osobie mamy do czynienia z dojrzałym i wytrawnym pracownikiem naukowym, legitymującym się powszechnie znanym i uznanym dorobkiem oraz aktywnie uczestniczącym w życiu naukowym środowiska filozoficznego. Z drugiej strony jednak jestem przekonany, że w co najmniej niektórych publikacjach autorstwa dr Kamińskiej – niezależnie od tego, że ze względu na miejsce publikacji i pozycję autorki nie miały one szans na to, by zostać zauważone i wejść w żywy obieg myśli, choćby tylko w skali ogólnopolskiej – zawierają się obiecujące elementy wartościowego potencjału twórczego oraz cenne treści, których właściwe rozwinięcie i dopracowanie mogłoby doprowadzić do znaczących sukcesów w rozwiązywaniu ważnych problemów filozoficznych.

Uważam ostatecznie, że ów (choć nie do końca wykorzystany) potencjał badawczy w połączeniu z umiejętnością stawiania trafnych pytań i definiowania inspirujących obszarów poszukiwań twórczych uprawnia do wniosku, że dr Anna Kamińska spełnia w minimalnym stopniu wymagania ustawowe stawiane kandydatom do stopnia naukowego doktora habilitowanego. Wnoszę zatem o dopuszczenie jej do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Katowice, 7 stycznia 2019 r.

